Ponnimåling

Sááå stor, men ikke større!

– Jeg har aldri skjønt hvorfor folk vil ha ponnier med maksimal høyde innenfor sin katergori, sier veterinær og ponnimåler Guri Haarr. – Er det fordi barna er store, skulle det være andre faktorer som spiller inn. Det er massen og hvor høyreiste de er, som gir følelse av størrelse, ikke mankehøyden. Det er en greie jeg aldri har skjønt.

Sprangponnien Banner Bean gikk gjennom måløyet med glans. - Jeg var ikke så veldig nervøs, men det er jo bra at det gikk fint! sier Martine. Stangen viste 147,5 cm. Om ett år er det sluttmåling.

TEKST OG FOTO: **METTE SATTRUP**

Her i landet skal ponnier måles hvert år fram til de fyller åtte år. Da sluttmåles de. I Skandinavia deler vi høyden inn i fire kategorier, og målene oppgis med og uten sko. De minste, shetlandsponniene, tilhører kategori fire, og kan måle henholdsvis 108 cm med sko, og 107 cm uten. Kategori tre har en grense oppad på tilsvarende 131/130 cm, mens kategori to går opp til 141/140 cm. Kategori én-ponniene kan måle opp til 149 cm med sko, og 148 cm uten sko. Det er eierens ansvar at måleresultatene blir ført i passet. Det samme gjelder vaksinering.

– Dessverre har jeg sett mange flere eksempler på skuffede ryttere som må reise hjem fra stevner fordi dette ikke er i orden. Da blir det mye hyl! sier Guri og ler, og legger til at barn må lære å forholde seg til et regelverk. De kan ikke få unntak fra reglene fordi de er barn. Selv under AEG ble en ekvipasje sendt hjem på grunn av manglende vaksinering.

Målestav over manken

– Ponnier vokser mye det første året, mindre og mindre etter hvert.

– Hvordan skjer en ponnimåling?

– I England tar de av skoene og slipper ponnien litt ut før den måles. Da blir de avspent og synker sammen en del. Jeg har opplevd forskjell på opptil fire til fem centimeter på én og samme ponni på grunn av spenninger. Ponnien kan spenne seg fordi eieren er spent og nervøs.

– Målingen skjer med en målestav som settes over maken på ponnien. Egentlig er mankepunktet et ustabilt punkt å måle på, sier Guri, krysset ville for eksempel vært et mer stabilt punkt. Når det gjelder måling til utstillinger, måler vi i Norge både bånd- og stangmål. En massiv hest gir større avvik på de to målene, da båndmålingen får med seg massen fra manken og ned på hver side av hesten.

– Underlaget må være hardt og flatt. Ikke alle stallgulv er helt flate, så dette kan være en utfordring når millimeterne teller. Målingen skjer stort sett innendørs. Det henger også sammen med at ponnien er mindre spent når den er inne.

Veterinærer måler

– Hvem kan måle ponnier?

– Før var det egne ponnimålere som ikke alltid var veterinærer. Det var egne FEI-ponnimålere som målte for internasjonale stevner. Disse var veterinærer. Etter hvert ble det kun veterinærer med ponnimålekurs fra Norges Rytterforbund som var godkjent for måling. Slik er det fortsatt i ridesporten. FEI innførte så en ordning med at kun fire veterinærer i hvert land kunne måle FEI-ponnier. Denne regelen ble tatt bort da nytt måleregelement kom. I dag er det ikke lenger FEI-målere.

Søker du etter en veterinær som kan måle ponnien din, finner du dem under teknisk personell på Rytterforbundets nettsider, rytter.no.

– Hvordan kan man forberede seg til ponnimåling hvis man er engstelig for at ponnien er for høy?

– Hvis du vet at du har en stor ponni, er det en fordel av høvene ikke er for lange. Du kan også trene på selve målingen for at ponnien skal lære seg til å slappe av og stå stille når målestokken tas fram. For meg må den stå stille med hodet i naturlig stilling. Å trekke hodet ned, som enkelte prøver på, kan virke mot sin hensikt. Mange prøver å fôre fra hånden under målingen, men det gir bare spenninger og muskelbevegelse. Lær heller ponnien å stå stille i forbindelse med målestang.

Kan måles på mistanke

– Når ponnien er sluttmålt som åtteåring, er da sluttstrek for målinger satt?

– Nei, dommere som mistenker at ponnien er i største laget, kan be om kontrollmåling. Det kan også konkurrenter som mistenker det samme. Da skjer kontrollmålingen på ponniens hjemmestall. På internasjonale stevner er det mer vilkårlig, der bare velger de ut ponnier til kontrollmåling. Ifølge det norske konkurransereglementet for 2010, er det nå slutt på kontrollmålinger på stevner i Norge. Det kan ha en sammenheng med at det sist år under et NM ble målt ut to ponnier som var for store. Nå ber grenutvalgene om at ponnier kontrollmåles før de skal ut og prestere. Landslaget for dressur har kontrollmålt de siste årene. Det er bedre å bli målt ut på forhånd og ikke bli med, enn å bli tatt under et stevne. Det er FEI som oppnevner kontrollmålere på internasjonale stevner.

– Har du mottatt tilbud om bestikkelse for å være litt "grei" med målingen?

– Jeg lar meg ikke bestikke og ikke true. Jeg kontrollerer så mange, og å fuske med måling ville være å lyve for meg selv. Det kan man ikke gjøre når man er kontrollør. Dette er et spørsmål om moral. Måler du ned en ponni som egentlig er for stor, er det urettferdig for de andre som følger reglene. Vi må forholde oss til det som er bestemt.

Noen måles ut

– Er det mange ponnier som er måles og finnes for høye?

– Nå er det sjeldnere og sjeldnere, men det er noen hvert år. De årene vi hadde med kontrollmåling på stevner kan ha hatt en positiv effekt på størrelsene, slik at folk har vært bevisst på å ikke kjøpe en ponni som er så stor. Nå som regelen er endret, tror jeg vi vil se en vekst av høye ponnier igjen.

– Når ponniene er så store, den største jeg vet om ble målt ut under et EM og var 162 cm høy, da skal de konkurrere mot det som egentlig er hest. Man lurer jo på hvordan de har klart å måle dem. Har de en annen centimeterstørrelse? undrer Guri med et smil.

Verdifallet er stort når et individ måles fra å være en stor ponni til en liten hest.

– Kanskje vi skulle hatt klasser for små hester? Da ville kanskje verdien på store ponnier ikke synke så fort. Det er dessuten mye for et barn å gå over fra ponni til hest. En stor hest har store begevelser og det er mye som skal samles. Hadde vi også hatt klasser hvor små voksne kunne starte ponnier på ponniens premisser, ville vi hatt langt bedre skolerte ponnier, noe som igjen ville være en stor fordel for barna, avslutter ponnimåler, veterinær og rytter Guri Harr.

VÆR OBS PÅ URTER

• Mange steder er det in med ekstrabokser med fôrtilskudd, og enkelte gir urter for å oppnå en beroligende effekt. Urter inneholder stoffer som kan ha en virkning på hesten. Disse stoffene er det fire dagers dopingfrist på, noe det ofte ikke opplyses om på boksene, forteller Guri Haarr. - Jeg sier alltid; hvis man kjøper noe som virker før konkurranse, er det doping. Gir man noe som ikke virker, er det bortkastet.

STØRRELSE GJENSPEILER LANDSKAPET

• Høyden på ponniene gjenspeiler gjerne vegetasjonen der de stammer fra. I vill tilstand måtte de kunne søke ly. På Shetland, hvor Shetlandsponniene kommer fra, er vegetasjonen lav og hestene måtte være små for å få nødvendig ly, forteller Guri Haar. - Disse ponniene har få virvler i pelsen, noe som beskytter dem mot vær og vind og leder regnvannet godt, en måte å miste minst mulig varme på.

• New Forest ponnien stammer fra skogsområder og siden den ikke ser så langt, må den høre godt. Den har ofte større ører og mindre øyne enn for eksempel Connemara ponnien som kommer fra en landsdel med mer åpent landskap. Denne har større øyne og mindre ører. Dølahesten, som har levd på Østlandet med store gårder og mer mat, er større enn for eksempel den mindre og sterkbygde Nordlandshesten som kommer fra karrigere landskap nordpå.

- Dette er en ponni med høy manke og lite muskler. Den ser ikke ut til å være så stor, men kan være den blir litt større når den får mer muskulatur, sier veterinær Guri Haarr.